

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A munkáspénztárak államosítása

A munkás betegsegélyzőpénztárak államosításáról szóló törvényjavaslatot a közeli napokban nemzetgyűlés elé terjesztik s a magyar munkásság testi egészségének gondozásában új fejezet kezdődik. A multak büne és hibája kiszolgáltatta a munkásságot a szociáldemokrata párt pártérdekeinek és rábizta a megbetegedett, vagy munkánélküli munkást az óriási adminisztratív költségekkel dolgozó kerületi, vagy vállalati betegsegélyzőpénztárra, melynek igazgatósága és tisztviselői kara arra bizonyult legalkalmasabbnak, hogy a magával tehetetlen munkás jogos illetményéből levonásokat eszközöljön és agitatórikus propagandát folytasson.

Ennek a nemzeti érdekekkel homlok-egyenest ellenkező lehetetlen állapotnak fog végetvetni az a törvény, mely nagy terhet rak ugyan az állam vállaira, de megóvja a magyar munkásság egészségét és testi épségét a Weltner Jakabok és Kis-Klein Adolfok kényekedvétől. Hogy a törvény alapján fizetni köteles filléreiből munkaképtelensége esetén csak úgy kapjon és annyit kapjon vissza, amennyit a pártvezetőség által beültetett igazgatók jónak találnak. Megóvja a keresztyén magyar munkásságot attól, hogy ezekben a szószeros értelemben vett agitációs iskolákban úgy kezeljék őt, mint a mindenre kapható médiumot, mint a könnyen hajlítható eszközt arra, hogy a zsidó-világ-szövetség oéljának és érdekeinek megfeleljen.

A munkásság ugyan a pártirodák uszítása következtében némi idegenkedéssel fogadja a készülő új törvényt, de csakhamar érezni fogja a változás óriási előnyeit. Ha majd be fogja látni, hogy a betegsegélyzőpénztár valójában sohasem volt az övé, sohasem szolgálta az ő érdekeit, hanem csak ugródeszka volt a lelketlen agitátorok számára, ha azt fogja látni, hogy az ő és munkaadói pénzét úgy használja föl az állam, amint az valóban megfelel a cél emberbaráti nagyságának, örülni fog a betegsegélyzőpénztárak régen kívánatos államosításának.

A nemzet érdekei, a haza jövője azonban már most követelik az államosítást, Tűrheterlen, hogy a szabadkőműves-zsidó pénztári orvosok lelkiismeretlensége, a pénztárak által engedélyezett silány orvosszerek, az éhezésre alig elegendő táppénzek következtében rakásszámra pusztuljon a keresztyén magyar munkásság és szorult helyzetét arra használják ki, hogy lelkét mündörökre megméltelyezzék.

Apponyi előtérben?

Budapest, okt. 21. (N. St. t. j.) Apponyi Albert gróf egy újságírónak a következőket mondotta:

— Nagyon tartózkodóan viseltem magamat az utóbbi időben azért, hogy az új emberek vezessék az ügyeket s az akciót semmiféleképpen sem akartam zavarni. A közéletben azonban most olyan jelenségek nyomultak előtérbe, amelyek lehetetlenné teszik, hogy lelkiismeretes hazafi és nemzetgyűlési képviselő eddigi passzivitásában

megmaradjon. Nagyon természetes, hogy ha akcióba lépek, akkor azt a legtokéletebb objektivitással és a személyi szempontok kizárásával fogom tenni.

Budapest, okt. 21. (N. St. t. j.) Politikai körökben megállapítják, hogy Apponyinak az első vonalba való állítása független a kormány pozíciójától. Apponyi megett a nemzetgyűlés 50 tagja áll. Apponyi hír szerint kész munkaprogrammal jön.

A Landau-ügy

Budapest, okt. 21. (Nemz. St. tel. jel.) Ferdinándy Gyula belügyminiszter megállapította, hogy a csendőrség a Landau-ügyben kifogástalanul járt el. A belügyminisztériumban egyébként ma délelőtt is tárgyalások voltak ez irányban, s intézkedéseket tettek, hogy hasonló esetek a jövőben elő ne forduljanak. A honvédelmi miniszter is erőlesen nyult bele a dologba és a tetteseket már le is tartóztatta.

Budapest, okt. 21. (Nemz. St. tel. jel.) Ma délelben minisztertanács volt, amely a Landau-üggyel is foglalkozott.

Papir aprópénzek

Budapest, okt. 21. (Nemzeti St. tel. jel.) Korányi pénzügyminiszter a következőket mondotta egy újságírónak. A korona árfolyamának esése gazdaságilag nincs megokolva. — Ennek tisztán politikai oka van. Abszurdumnak tartom hogy a zürichi árfolyamot vesszük alapul, holott ott egyáltalában nincs a magyar koronának forgalma.

— Az aprópénzek kibocsátására ujabbán a postatakarékpénztár kapott megbízást s az intézet egyelőre 50 és 20 filléres posta papírpénzt fog forgalomba hozni. A városok által tervezett pénzkibocsátás így feleslegessé válik.

Vörös arany Franciaországnak

Zürich, okt. 21. (N. St. t. j.) A párisi Libre Parole közli, hogy egy párisi bankház 60 millió értékű aranyrudat vásárolt, mely sokáig Revalban feküdt eladásra szánva. A párisi rendőrség nyomozást indított az aranyrud eredete iránt és kiderült, hogy azt egy Petrell nevű hajó szállította Revalba Oroszországból és bolsevik kezek Franciaországba akarták szállítani kommunista agitáció céljaira.

A román magánvonatok

Bukarest, okt. 21. (Nemz. St. tel. jel.) A Viitorul szenzációs leleplezéseket közöl a román állam területén bérbeadott magánvonatok ügyében. Megállapítja, hogy a magánvonatok hallatlan visszaéléseket követtek el. Egy bukaresti francia-cégnak négy mozdonya és vonata volt luxus-utazás céljaira berendezve, amelyeken a sinajai játékbárlangba szállította a játékosokat. Konstanzából félvilági hölgyek utaznak állandóan ily luxus vonatokon Bukarestbe! A kormány szigorú vizsgálatot rendelt el.

Renner a magyar kérdéstről

Bécs, okt. 21. (N. St. t. j.) A Neues Mittag közli Renner kancellár nyilatkozatát, amelyben élesen támadja a keresztyén szociálistákat. A keresztyén szociálisták és a szociáldemokraták között a koalíció lehetetlen, mert a keresztyénszociálisták a Magyarországhoz való viszony tekintetében más álláspontot képviselnek. Elmondja, hogy egy idő óta nem hívta össze a külügyi bizottságot, mert a helyzet olyan volt, hogy a tanácskozási titoktartás a külfölddel szemben nem volt biztosítva. Ausztria külpolitikai érdeke Nyugatmagyarország bekebelezése, ami a magyarországi hangulat mellett csak karddal történhetik meg.

Végül hangsúlyozza a Magyarországgal való jó viszony létesítését a békeszerződés végrehajtása esetén.

Magyarország és a népszövetség

Genf, okt. 21. (N. St. t. j.) A Nemzetek Szövetségéhez közelálló körök élénk érdeklődéssel néznek a november 24-iki első ülés elé, mely dönteni fog a fölött, hogy Németországot és a többi legyőzöttet felvegyék-e a szövetségbe? A semleges államok a felvétel mellett foglaltak állást, amely így biztosra vehető, minthogy ők és érdektársaik a szavazatok kétharmadrésze fölött rendelkeznek. Magyarország csak az esetben jöhet számításba, ha addig a trianoni békeszerződést ratifikálja.

Francia hang a vagonlakókról

Budapest, okt. 21. (Nemz. St. tel. jel.) Charles Danielou, a francia képviselőház külügyi bizottságának tagja, a trianoni békeszerződés előadója, aki most azért jött Budapestre, hogy személyesen szerezzen meggyőződést a közállapotokról, tegnap délután meglátogatta a Nyugati pályaudvaron lakó vagonlakókat. A francia képviselő végigjárta valamennyi vagon s az otthonukból elűzött magyarokkal hosszasan elbeszélgetett. A látottak és hallottak mélyen megindították. Egy Erdélyből kiutasított fiatal asszony kifogástalan francia nyelven beszélt neki a vagonlakók szomorú sorsát. Eroélyeől az utolsó két héten több mint ötezer kiutasított érkezett!

Ismét a császár levele . . .

Mi hát az igazság?

A bizonytalanság és titokzatosság sürű és nehéz fátyola vette körül egész legújabb időkig azt a levelet, amelyet 1918. tavaszán Károly császár és király intézett sógorához, Sixtus pármái herceghez, s amelyet világszenzáció gyanánt adott közre az akkori francia kormány. Kétségtelen, hogy ez a levél nagyban hozzájárult a háború elvesztéséhez és a monarchia összeomlásához, s az is kétségtelen, hogy kínosabban soha, semmiféle politikai leleplezés nem hatott még a világ politikai khaoszában. A bécsi Ballhausplatz kétségbeesett erőlködésével iparkodott eltussolni, vagy legalább is elsimítani az ügy hullámain, a közvéleményben azonban olyan mély gyökeret vert az, hogy kiirtása nem volt többé lehetséges.

A monarchia összeomlása után többször került szőnyegre a Sixtus-levél kérdése, s az új osztrák kormány minden eszközt felhasználott arra, hogy az igazságot kiderítse. Megszóltat Czernin Ottokár gróf is, de oly tartózkodva nyilatkozott a dologról, hogy csak még jobban növelte a bizonytalanságot, melyet végre-valahára most eloszlatott Demblin Agoston volt külügyi osztályfőnöknek Münchenben „Czernin és a Sixtus-ügy” címmel megjelent röpirata. Demblin saját élményeit mondja el voltaképpen és ez adja meg röpiratának a megbízhatóság és szavahihetőség bélyegét. Demblin elmondja, hogy a Károly császár közeledési kísérletének kipattanása után közzétett osztrák nyilatkozatra a francia kormány újabb kommunikét adott ki, melyről Czernin Bukarestből értesítette telefonon a császárt.

— A kommuniké, — mondja Demblin, — az osztrák-magyar nyilatkozat válaszképpen kijelentette, hogy Károly császár sajátkezű levélben tett tanúságot arról, hogy egyetért Franciaországnak Elzász-Lotharingiára támasztott jogos visszakövetelési igényeivel. Egy második levélben pedig kijelenti a császár, hogy miniszterével egyöntetűen járt el. Czernin telefonon a legnyomatékosabban figyelmeztette a császárt arra a veszedelemre, amely elkerülhetetlen, ha Clémenceau állításában csak valami igazság is van és a császárnak arra a határozott nyilatkozatára, hogy mindaz, amit a francia miniszterelnök fölhozhatna róla, — azonkívül, amit Czernin már amúgy is tud, — hazugság és csalás.

— Czernin annak az aggodalomnak adott kifejezést, hogy a császár talán csak megelégedett sógorához intézett valamelyik levéléről, mert nyilván egy ilyenről van szó. — Erre a császár szószerint ezt felelte: „A pármái herceghez intézett egyetlenegy levelemben sem volt valaha is politikáról szó.” Erre a beszélgetésre Czernin azt az utasítást adta Bécsnek, hogy Clémenceau állítását hazudtolják meg. Egyidejűleg Károly császár Czernin tanácsára egy sürgönyt menesztett Vilmos császárhoz, amelyben utalással a francia rágalmakra, törhetetlen szövetségi hűségéről biztosította őket.

— 1918. április 11-nek reggelén Czernin kihallgatáson jelent meg a császárnál. Az audiencia folyamán a császár kijelentette Czerninnek hogy egy ízben egyik sógorának, még pedig Sixtus pármái hercegnek valóban írt a béke eshetőségeiről, de ebben a levélben szó sem volt a franciák elzász-lotharingiai igényeinek elismeréséről. Czernin e levél fogalmazványának másolatát kérte, amelyet a császár, mert pillanatnyilag nem volt a keze ügyében, következő napra ígért. E másolat szerint a császár köztudomás szerint Sixtus hercegnek éppen az ellenkezőjét írta annak, amit a francia kommuniké állított, azaz, hogy a francia igényeket mint jogtalanokat nem ismerheti el. Clémenceau, aki ebben a küzdelemben, sajnos, a tények erősebb fegyverével rendelkezett, nem maradt tétlen és közben, válaszul a maga részéről az osztrák cáfolatra, átadta a nyilvánosságnak a császárnak Sixtus herceghez intézett és a francia kormány kezébe került levelét. Tehát két levélszöveg volt itt, amelyek Elzász-Lotharingia tekintetében homlokegyenest ellenkeztek egymással. Azonkívül a Clémenceau közzétette szövegben még egy passzus is találkozott, amelyben Belgium helyreállításának szükségességére történt utalás, míg a császártól hitelesnek jel-

zett szövegből ez a hely hiányzott. Eppen így hiányzott belőle — logikusan — a Clémenceau-féle szöveg tartalmazta megbízás a hercegnek, hogy a francia köztársaság elnökét tájékoztassa a császárnak az elzász-lotharingiai kérdéssel való véleménye feől. Különböző mindkét szöveg egybehangzó volt. Demblin ezután elmondja, hogy a francia válasz után újból a császárhoz ment Czernin, s tekintettel a Clémenceau közölt szövegre, még egyszer esedezett a császárnak, hogy közölje vele a teljes igazságot és elébe tárta, hogy lehetetlenség helyes tanácsot adnia, ha a tényeket egyáltalán nem, vagy csak tökéletlenül ismeri. — De a császár azon az állásponton maradt, hogy mindent megmondott Czerninnek. Most már Czernin fölszólitotta a császárt, hogy az általa közölt levél szöveg hitelességét írásban, becsületszóban erősítse meg s amely fölszólitásnak a császár eleget is tett.

Czernin ezután tudatta a császárral, hogy az általa közölt levélszöveget a francia kormány mellett fogja a nyilvánosság elé bocsátani, amibe a császár nehezen bár, de mégis beleegyezett. Később azonban, úgy látszik, megbánta azt, mert a saját maga készítette

Az Egyetem ünnepélyes évnyitója

Fényes és felemelő ünnepség közepette folyt ma le a debreceni m. kir. tudományegyetem megnyitása. Az évnyitóval kapcsolatban ünnepelték meg Pakoly József ezévi rektorának és Thegze Gyulának, a jog- és államtudományi kar egyik tudós tanárának 25 éves tanári jubileumát. Az ünnepélyen ott láttuk Debrecen polgári és katonai társadalmának vezetőségét. Megjelent Hegedűs Pál altábornagy, körletparancsnok, Keil Elemér ténparancsnok, Pálffy Gábor huszárezredes, Szomjas Gusztáv vármezei főispán, a városi tanács tagjai közül Márk Endre, Csóka Sámuel, Csürös Ferenc, Tatay Zoltán; az egyetem egész tanári kara s még számosan.

Tíz órakor ünnepélyes istentisztelet volt a Nagytemplomban. Fennálló ének s a kántus után Csádky Benjámint egyetemi tanár mondott gyönyörű, magasszárnyalású imát. A Hymnus hangjai mellett fejeződött be az istentisztelet.

Ezután az egész közönség átvonult a Kollegium dísztermébe s ott folytatták az ünnepélyt. Festői látványt nyújtott a díszruhába felöltözött egyetemi tanárok bevonulása.

Tóth Lajos prorektor nyitotta meg az ünnepséget:

Tekintetes egyetemi közgyűlés! Az utolsó egyetemi beszámoló óta, amely e helyen elhangzott, két nehéz esztendő telt el, amelyek megrontották a világot és a tragikus események megdöntötték s a megsemmisülés örvényébe sodorták ezeréves hazánkat. Ennek a két esztendőnek dühöngő vihára nem vonulhatott el nyom nélkül egyetemünk felett sem. Fájdalom tölt el minket a vihar láttára, de ha a sok érintetlen levelet látjuk, amit nem birt lesöpörni semmiféle vihar, ha a törzset látjuk, amely rendületlenül állott a legnagyobb zivatárban is, örömmel és büszkeséggel telik el a lelkünk, mert bizonyos, hogy a magyar kultúra, a magyar kultúrának ereje, fölénye, nemzeti erőnyeiink egyéb megnyilvánulásával együttműködve visszafogja adni nekünk azt, amit ezeréves hazánk elvesztett.

Ezután részletesen beszámolt az egyetem kétévi munkásságáról, kezdve Károly király debreceni látogatásán, végig menve a Károlyi forradalom, a proletárdiktatura, oláh megszállás, majd a nemzeti hadsereg bevonulása idején. — Meleg szavakkal emlékszik meg gróf Tisza Istvánról, a debreceni tudományegyetem egyik megalapítójáról. Súlyos pörölyként hatott azon közismert tény felemlítése, hogy mikor a kolozsvári egyetem működésének megállítását történt, s a tanárok hazafias ellenállásukkal példát mutattak akkor az oláh király nagykarólyi látogatása alkalmával az egyetem rektora: Kis (Klein) Géza is megjelent ott önmaga alkotott

újabb tervezetben a Clémenceau-levelet svédjei hamisításnak akarta feltüntetni. Ez ellen azonban Czernin erősen tiltakozott, mire a császár újból beleegyezett az általa közölt levél szöveg közreadásába, de azt kívánta, hogy jelentse ki Czernin, miszerint a levelet az ő tudtával írta. Czernin azonban megtagadta azt, mire szenvedélyes hangú vita támadt a miniszteri felelősség körül és a császár között, aminek következményeképpen a külügyminiszter elhatározta visszalépését. Előbb azonban még egy kísérletet tett arra, hogy Németország bizalmát újból biztosítani tudja. A császárnak azt javasolta, hogy egészségi szempontokból ideiglenesen vonuljon vissza a kormányzati ténykedések gyakorlásától és bizzon meg egy főherceget, talán Frigyes, vagy Jenő főherceget helyettesítésével. A császár hajlandónak is mutatkozott erre, de a császárné merev ellenkezésén, aki mindenáron „hamisítót” akart keresni, megdőlt a gróf minden igyekezete. Czernin erre beadta lemondását, melyet a császár azonnal elfogadott.

Ezután már rohamosan közeledett a monarchia a végső összeomlás felé annak az egyetlen császári levélnek következtében, mely elég meggondolatlan volt a birodalom végkimerüléséhez az új erőforrások fölött disponáló ellenség tudomására hozni, s ezzel az ellenség bizakodását és kitartását elősegíteni.

kéttagu küldöttséggel. — Ennek sohasem lett volna szabad megtörténni! mondotta a prorektor jelentésében.

Majd a ref. hittudományi karnak a tanácsköztársaságot üdvözölő iratáról emlékezett meg. (Általánosan feltűnt, hogy Baltazár Dezső püspök ezen tények felolvasásánál nagyon fészkelődött a helyén, kellemetlenül érezhette magát!)

Végül az Egyetemi Kör munkásságáról emlékezik meg a prorektor, majd felolvassa az ezidei rektor és dékánokat megerősítő iratokat s átadja helyét ezidei rektorak: Pokoly Józsefnek.

Ezután Tankó Béla dr. egyetemi tanár beszélt az ifjúsághoz a töle megszokott hazafias és lebilincselő modorban. Beszédében az igazság szeretetéről, a kötelességtudásról hívta fel az ifjúságot. Jaj volna elfelejteni, — mondotta, — hogy nincs még béke, s hogy még harcot folytatnak ellenségeink!

Az ifjúság Tankó professzor beszédét szünni nem akaró tappsal fogadta.

Ezzel az ünnepség első része befejeződött s Erdős József, az ősz pátriárka áll fel szólásra. Meleg szavakkal emlékezik meg Pokoly József és Thegze Gyula egyetemi tanárok 25 éves tanári jubileumáról. Megemlékezik irodalmi sikereikről, tudományos munkásságukról. A jó Isten áldását kéri további működésükre is. „Fény nevükre, áldás életükre”, fejezte be zúgó tapsviharral mellett.

Ezután rugonfalvi Kiss István Pokoly Józsefet, illyefali Vitéz Géza pedig Thegze Gyulát üdvözölte meleg szavakban jubileumuk alkalmával.

Czakó dr. a pozsonyi egyetem rektora a pozsonyi testvéregyetem üdvözlését tolmácsolta. Baltazár Dezső a ref. Kollégium és a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság nevében, Márk Endre Debrecen város, Révész Imre ref. lelkész, régi kolozsvári tanítványai nevében, Gacsályi Sándor bölcsészettanhallgató és Ménes Lajos a tanítványok nevében, ifj. Liszt Nándor a keresztény jogászfűvéség nevében üdvözölte a két jubiláns professzort, akik meghatott hangon köszönték meg az üdvözlést.

Táviratilag üdvözölte a két jubiláns a kolozsvári tudományegyetem. Hubert Ottó főispán levélben mentette ki távolmaradását s fejezte ki szerencsekívánatait. A Szózat fel-emelő hangjai mellett oszlott szét a közönség, elhalmozva szerencsekívánataival a két ünnepeltet.

Wilson segítsége Romániának

Newyork, okt. 21. (N. St. t. j.) A Newyork Tribune értesülése szerint Wilson elnök katonai segítségét helyezte Románia és Szerbia részére kilátásba arra az esetre, ha megátámadnák őket.

HIREK

Jött az ősz

A hegyekből Alattomosan, titokzatos sötét felhőkbe burkolva, hideg szelek szárnyán... már jött a kezünk

Dideregtek a fák a sárga napsütésben, kamiskék volt az ég, aranyeső hullott, — hamis: falevelekből!

Sötétmultu, alattomos emberek, alma tolva jöttek el a kertek. Vijjogva örültek a fák — magától termett gyümölcsnek. Károsult emberek panaszkodtak. Vigasztalgtattam őket.

Azókat a kedves erdei utakat, amelyeken nyáron annyit jártam, nehéz fahordó szekerek hasogattak fel sárossra, mélyen

Hosszu, nedves barázdákat hasogattak a gazdák is a földeken. Őszi vetés alá.

(Ki gyűlölet magot vet, mit fog aratni?)

Őreg anyókák azon keseregtek, hogy oda van a virágos nyár s ők már nem érik meg a tavaszt! Kemény férfiak az erdő felé tekingettek komolyan. Erős telet várnak Piros képű eső-tűz inasgyerekek hamisan kacagtak bele az őszbe, mert hogy hát így hamarabb lesz tavasz.

Aztán akármilyen kemény is volt a tél, — a maga idején, meg jött a tavasz.

... Nyárra ősz, őszre tél, tére — a tavasz!

... Már mindlunk így van ez szokásban!

(Igy, ilyen jelképes, burkolt szavakkal mondhatják el csak felvidéki véreink panaszait a futó szélnek, hogy a nagy magyar Alföldre juttassa el.

Igy írja ezt a „Kassai Újság” szeptember 24-iki száma...)

A jogászosztály tisztújítása. Impozáns keret között folyt le tegnap délután az Egyetemi Kör jogászosztályának tisztújító közgyűlése. Elnökké egyhangulag ifj. Liszt Nándort választották meg, akinek személyében olyan vezért nyert a jogászosztály, aki méltó reprezentánsa az ott uralkodó keresztény nemzeti szellemnek. Főtisztár Szarukán István, pénztáros Mikecs János, jegyző Péczely Sándor, könyvtáros Lónárt István, ellenőr Tömör József lett. Választmányi tagoknak az I. évfolyamról Kurdies József és Fux Dezső, II. évről Petzko Elemér és Tamássy László, III. évről Görgey Árpád és Forray János, IV. évről Csánky István és Papp Lajos választották meg. A vizsga bizottság elnöke Szalay György joghallgató lett.

Gyorssegélyalapunkra a mai napon 50 koronát küldötték be a mi kedves iparművésznőnk: a Pálffy nővérek (Burgondia-utca 4. sz.) Amidőn az adományt köszönettel nyugtázzuk, felkérjük többi olvasóinkat is, hogy tehetségükhöz képest adakozzanak, mert elviselhetetlen a nyomor, s a mi segítőeszközeink nagyon is fogyatékosak!

Felhívás! Akik a Testvéregyesülettől, vagy a ref. tanítótestülettől amerikai pamutot kaptak, a kész tárgyakat f. é. október hó 23. szombat déli 12 óráig szolgáltassák be kiállítás céljából oda, ahonnan a pamutot aláírással átvették. (Kossuth-u. 75. illetve Pacsirta-utcai fiúiskola) Tisztelettel, Uray Sándor ref. lelkész. Maár Margit Dóczy-leányiskolai tanárnő fölkeri azokat, kik tőle kapták a pamutot, hogy készítményeiket ma este 7 óráig Kossuth-u. 35. sz. alá adják be.

Jóváhagyott felfüggesztés. A város közigazgatási bizottsága tudvalevőleg jóváhagyta P. Nagy Zoltán zenedei h. igazgatónak állásától történt felfüggesztését. Ez ellen a belügyminiszterhez felebbezett, aki helyben hagyta a határozatot.

Nykosz hirdmény. Thompsoné urasszony az amerikai misszióval folyó hó 26-án Debrecenbe érkezik a pamut-kiváltást megtekinteni. A Nykosz tagok felkértek, hogy a pamutból készült összes tárgyakat folyó hó 23-ig Jóny Lászlónak (Piac-utca 75. H. em.) okvetlenül küldjék be. A tulajdonos neve minden tárgyra ráüzendő. — Az elnökség.

Adomány a Tisza- emlékre. Gál Ferenc virilis bizottsági tag és felesége 1000 koronát adtak a Tisza- emlékre.

Petroleumot ajánlanak. Az ásványolaj szövetség november hóra 150 mm. petroleumot ajánl a városnak 32 koronás áron a gyártelepen való átvétellel. A petroleumot a város 39:5 koronáért adhatná a közönségnek. A szövetség október 25-ig tartja fenn ajánlatát.

A Move országos lovas sport szövetség debreceni osztályának lovas-versenye. E hó 31-én, vasárnap a Move lovas sport szövetség debreceni osztálya a lovasversenyterén lovas versenyt rendez. Kezdeté déli 12 órakor. Buffet. Totalizátor. — Tegnap megjelent közleményünk, mely szerint a lovasversenyt a lovasosztály rendezte, tévedésen alapult. A versenyt a lovas sport szövetség Move debreceni osztálya rendezte. A titkár.

A debreceni Patronázs-egyesület intézőbizottsági ülése. Dr. Keserü Lajos törvényszéki elnök, kuriai bíró elnökele alatt e hó 19-én tartotta rendes bizottsági ülését a patronázs egyesület. A majdnem teljes számban megjelent bizottsági tagok nagy érdeklődéssel és körültekintéssel tárgyalták le az ülési tárgysorozatot. A titkári jelentést, — mely az egyesület áldásos működésének irányáról s irányzatáról, az egyesület belső adminisztratív életének a megváltozott viszonyokhoz való fokozatos átalakításáról és a pedáns ügykezelésről számolt be, elismerő meglepedéssel vették tudomásul.

Megelőlést keltett, különösen az a körülmény, hogy az egyesület védelme alatt álló 164 fiatalok állandó felügyeletben és gondozásban részesültek és hogy az egyesület, nehéz anyagi viszonyai mellett is pénzzel de különösen ruházattal segíti a felügyelete alá tartozó gyermekeket.

Intézkedett a bizottság az elrekvált leányotthon helyiségeinek kiürítése iránt, mert az otthonban tartózkodó gyermekekre nézve káros és hátrányos az, hogy idegenek is ottan laknak. Elrendelte az otthonok épületeinek javítását. Több más ügy letárgyalása után özv. Sándor Jakabné felügyelő lemondását tudomásul vette és a Bethlen-utcai leányotthon felügyelőjévé özv. Nagy Lajosné a gyermekvédelem egyik kiváló munkását alkalmazta. Végül Szántó Győző bizottsági tag a gyermekvédelem terén Németországban tett tapasztalatairól referált és az egyesület gyermekotthona részére nagyobb összegű adományt helyezett kilátásba. Az ülés dr. Keserü Lajos elnöknek egyetértésre, fokozott tevékenységre buzdító szavaival ért véget.

Ignác mester keresetképes. Megirtuk, hogy Finkelstein Ignác vámospécsi lakos azon a címen kérte fiát a katonai szolgálat alul mentesíteni, mert munkaképtelen, azonban a zsidó nagyünnep előtt csintalan esetben keveredett és az eset szenvedő alakjának, a 13 éves keresztény kislánynak anyja feljelentette. minek következtében Ignác mestert, akinek e tette megcáfolta az orvosi bizonyítványban hangoztatott munkaképtelenségét, lefűlétk. Finkelstein Ignácot most a katonai felülvizsgálat alkalmával is munkaképesnek találták. A 56 éves, héber szeladon hogysisne lenne munkaképes, mikor gyalog jött be Vámospécsről a felülvizsgálatra!

Olyan egészséges maga, hogy akár Jeruzsálemig is kibírja a gyaloglást — vigasztalták Ignác mestert.

De azt már nem vállalja Ignác, inkább itt marad a vámospécsi hajdukát boldogítani közgazdasági tevékenységével.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Méheretlen fájdalomtól lesújtottan, vérző szívvel tudatjuk, hogy szeretteit jó feleségem, édes jó anyukánk, leányom, testvérem, sógoronk, nagynőnk és kedves enlékű jó rokon Lukács Györgyné Bradács Mariska, övéinek szentül élte 41-ik, zavartalan boldog házasságának 23-ik évében, a sors kéréseivel akarata folytán rövid súlyos szenvedés után 1920 október 21-én reggeli 2 órakor örök álmra szenderült. Istenben boldogult kedves halottunk földi részeit 1920 október 22-én, pénteken délután 4 órakor, Tamási-pusztán (Szabolcsmegye) levő lakásunkról, a római katolikus egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után Hosszu-Pályiba fogjuk szállítani és ott 1920 évi október hó 23-án, délelőtt 10 órakor fogjuk az újabb beszentelés után családi nyughelyünkön örök nyugalomra helyezni. Végtesztességtelére rokonainkat, barátainkat, jó ismerőseinket fájdalmas szívvel meghívjuk, Tamási-pusztán, Debrecen, 1920 október 21-én. Az örök világság fényszedjék neki! Bánatos férje: Lukács György. Gyermekei: Béla, Lilly és Baby. Bánatos édes anyja: özv. Bradács Jánosné szül. Bornyi Eszter. Testvérei: Bradács Erzsébet férjével, Batta Jánossal és gyermekeik: Ödön, Emma, Jani, Mariska, Laci, Lajos és Böszi. Sógora: Lukács József családjával. Nagybátyjai és nagynénjei: Bornyi Sándor és neje Hajdu Júlia gyermekeikkel, Mendl Józsefné gyermekeivel, özv. Bornyi Józsefné gyermekeivel, özv. Nagy Andrásné. És a kiterjedt rokonság nevében is. A temetést Csurka „Kegyelet” temetk. intézet Kossuth-u. 3. sz. rendezte.

Lopások Balmazújvárosban. Az újvárosi esendőségen panaszt tett Lichtschein Dezső nagybérlő, hogy a földjéről 4600 korona értékű csöves tengerit loptak el. A tettesek Tar István és özv. Tóth Istvánné személyében megkerültek — Ugyancsak kinyomozta a csendőrség Dobó Mária özvegyasszony mézét dézsmáló tolvajokat is Korik Julis és Margit, Juhász Bálint és B. Nagy István személyében. A nagy cukorhiánnyal védekeztek, Korik Juliannáról kiderült, hogy Deli Józsefnét is ő lopta meg.

Héra kézimunkaüzlet, fehérnemű-javítóval és Kolosné nyakkendőterme Simonffy-utca 5. sz.

Terjed a vörheny Hajdu vármegyében.

A püspökladányi vörhenyjárvány már szüni kezd, mert újabb eset csak azon családoknál fordult elő, ahol már volt megbetegedés. Ezzel szemben terjed a vörheny Hajduböszörményben. Földesen Hajduhadházon és Hajduszoboszlón. Hajduböszörményben az összes iskolákat, mozgószínházakat és tánciskolákat bezáratta Losonczy Álmós t. főorvos. Hajduböszörményben a Kálvineumban lépett föl a veszedelmes betegség és onnan terjedt tovább, mert eleinte eltitkolták, az eddig megbetegedettek száma 23, meghalt 4, ezek közül az egyik gimnázista leány, aki az iskolában kapta a fertőzést. A betegek közt van 37 éves felnőtt is, de a legtöbb középiskolai tanuló. Eddig a járványgócu, a Kálvineumban 6 megbetegedés fordult elő, 2 újabb megbetegedés. Földesen is veszedelmes jelleggel kezd öltetni a vörheny. Eddig 9 megbetegedés volt 2 halálozással. Földesen fellépett a vérhas is, eddig 17 megbetegedéssel.

Hajdusági Virradat. Az eladott „Hajduböszörmény és Vidéke” szerkesztősége és sajtóbizottsága, melynek megkerülésével Szabó Ferenc volt nyomdatulajdonos a nyomdával együtt a lapot is eladta, holott a sajtólapot a sajtóbizottság gyűjtötte és nem azért bocsájtotta Szabó Ferenc rendelkezésére, hogy a lapot 320,000 koronáért nyomdájával együtt eladja a politikai ellenfél megbízottjainak, a napokban elhatározta, hogy „Hajdusági Virradat” címen új lapot alapít, melynek első száma november 15-én fog megjelenni. Az új lap iránya a régi lesz, intranzigens keresztény és nemzeti. A hajduböszörményi lelkes polgárság áldozatkészsége már megteremtette az új sajtólapot, mely lehetővé teszi a „Hajdusági Virrada” fenntartását.

Öngyilkos orosz herceg. Bécsből jelentik, hogy a IX. kerület egyik szállójában egy fiatal ember szállott meg és ott öngyilkosságot követett el. Kiderült, hogy az illető Szavitsanoff József orosz herceg, aki mint hadifogoly sokáig volt Magyarországon.

Rendőri hír. Öngyilkosság Takács Rózsa cseléd, nagyállomási lakos tegnap reggel 10 órakor állítólag életuntságból megmérgezte magát. Súlyos sérüléseivel beszállították a kórházba.

Művészet

A keddi Fűredy előadásra az előjegyzések mind eladattak, és a még megmaradt néhány jegyet péntektől kezdve árusítja a Móluszkönyvkereskedés. Az előadás iránt, melyen Höchtl Margit zongoraművésznő közreműködésével bemutatásra kerül az új romantikus iskola nagy mestere Schumann Róbert, a szokott nagy érdeklődés nyilvánul meg, mi több, a Fűredy-előadásokról nagyon elismerőleg nyilatkozott a fővárosi sajtó is, legutóbb dr. Milotay István, városunk kiváló képviselője ir Fűredy-ről az „Új Nemzedék”-ben, hangoztatván, hogy előadásaival oly intézményt honosított meg, melynek a főváros is érzi hiányát és amely mindenképen érdemes az elismerésre és az utánzásra.

Színház

A színházak és mozgószínházak közleményei.

* **Szegény Jonathán.** Ma, pénteken 22-én Rácz Ada, Egyed Lenke, Bodán Margit, R. Nádossy, Szalma, Szigeti és Torma Zsiga viszik sikerre a „Szegény Jonathán”-t. A nagy kiállítás, nehéz, mulatságos Millöcker reprimt Müller Mátyás karnagy vezeti. Az előadás iránt már elővételben rendkívül nagy volt az érdeklődés. Jegyeket a Csokonai színház jegypénztára a színlapon feltüntetett időben árusít.

* **Heidelbergi diákélet.** Vasárnap, folyó hó 24-én délután a Csokonai színházban Kardoss Géza igazgató fellép a „Heidelbergi diákélet”-ben. A mérsékelt áru jegyeket már árusítja a Csokonai színház jegypénztára.

* **Cesarina** (A világ urnője) negyedik részét ma pénteken mutatja be az Urania. Jegyelővétel.

* **Tarzan (A dsungel gyermeke)** ezt a esodálatos szépségű filmet ne mulassza el senki, még nem látott látványosságok, bemutatja az Apollo. Jegyelővétel.

* **Lenkeffy Ica** főszereplésével a Masamod nagy sikert arat az Arany Bika moziban. — Jegyelővétel.

A. 774-920. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény

Az országos lakásépítési miniszteri biztosság megbízásából Debreczen szab. kir. város főispánja, illetve a debreczeni magy. kir. államépítészeti hivatal 50-60 egy szobás szükséglakást magában foglaló gyorsépítési rendszerű mintegy 5-6 ház építésére ezenel pályázatot hirdet.

Az ajánlattételre szükséges tájékoztató adatok a következők:

1. A házak Debreczen városnak az úgynevezett D. F. M. K. E. épülete mögötti telken építendőek. A telek terepe általában rendezve és a városi csatorna-vízvezetési hálózatába be van kapcsolva. Amennyiben újabb terep rendezése válnék szükségessé, arról építendő hatóság gondoskodik.

2. A tervezett házak építésének részletes terve, a felhasználandó anyagok és szerkezetek megválasztása ajánlattevőre bízatik: **főszűly helyeztetik a műszaki megbízhatóságon kívül az építkezés olcsóságára és gyorsaságára**, mívéből ajánlattevő tartozik hitelt érdemlő módon igazolni azt is, hogy a vállalandó munkához szükséges anyag rendelkezésre áll s hogy a munkában megfelelő anyag hiánya miatt fennakadás nem lesz.

Az ajánlatához a javaslatba hozott anyagokról és szerkezetekről részletes műszaki leírás, általános és az alkalmazott szerkezet elbírálásához esetleg szükséges részlettervek, illetve vázlatok is melléklendők. — **A kerítőfal anyagának megfelelő voltáért, tartósságáért és hőszigetelő tulajdonságáért az ajánlattevő szavatol.**

3. Az egy szobás lakásoknak egy 16 m² nagyságú lakószobából, egy 12 m² nagyságú konyhából, egy 2,5 m² nagyságú kamarából, lakházankint egy 12 m² nagyságú közös mosókonyhából, minden lakáshoz egy-egy csoportosan elhelyezett vízöblintéses klozetből kell állania.

Szoba magasság: 2,55-2,60 méter.

4. A házak falai beton vagy téglalappal készítenők és az alapfalak megfelelően szigetelendők.

5. A földszinti padló a talaj felett legalább 20 cm. magasra helyezendő és a padlót alatt az építkezés színhelye közelében termelhető száraz homok-feltöltés alkalmazandó.

6. A házak körül 0,75 m. széles lapteglavagy betonjárda létesítendő.

7. A lakószobákban 25 m/m. vastag gyalult fenyő palló, a konyhában és egyéb mellékhelyiségekben habarcsba rakott lapteglaburkolat készítenők.

8. Minden lakó épülethez egy közös vízszolgáltató (vízvezetési kut) létesítendő.

9. A klozetek II-od osztályú felszereléssel, magas faburkolatu horgany víztartánnyal, öntött vas vagy fayence csészével és ülődeszkával látandók el.

10. A csapadékvíz elvezetését szolgáló bádogos munka csak a legszükségesebb mérvre szorítandó (ereszcsatorna, lefolyócsövek mellőzendők) kémények azonban bádogszegélyezéssel feltétlenül ellátandók.

11. Az összes helyiségek simára levakolandók és tisztán fehérre meszelendők. A homlokzatok fröcskölték, sima vakolásuak, festettek lehetnek, vagy bármely más burkolattal is elláthatók, de az ajánlott mód a műszaki leírásban megjelölendő. A külső falakra 50 cm. magas portlandcement lábazat vakolás készítenők.

12. A belső mennyezet gyalult deszka-burkolattal, vagy nádazás és vakolással is készíthető. A padlásterekben a deszka-burkolaton megfelelő homokfeltöltés és agyagtapsz készítenők. Padlástér használata nem kívántatik, de a hozzáférhetőség biztosítandó.

13. A fűtés végett szükséges kémények téglafalazattal készítenők s a kéménysepréshez való hozzáférhetőség megfelelően biztosítandó, a padlástérben kéménytisztító ajtócskák mellőzendők.

Takaréktűzhelyek egy sütővel, vasból vagy főzőlappal ellátva falazottan is készíthetők. — Lakószobákban azonban csak megfelelő vaskályhák alkalmazandók.

14. A szükséges típus-asztalosmunkák

egyszerű vasalással, kétszeri kence-mázolással, az alábbi méretekben készítenők:

Szobaajtó 0,80/1,95 m. Kamraajtó 0,60/1,95 m. Gyalult palló tokkal, kétoldali borítással. Szobaablak 1,50/1,25 m. Konyhaablak 0,65/1,25 m. Külső-belső, ki- és befelé nyíló szárnyakkal, gyalult padlótokkal, két oldali borítással. Felső kamraablak 0,45/0,45 m. gerébtokkal.

A fenti tájékoztató adatok alapján benyújtandó ajánlatok az államépítészeti hivatal által kiszolgáltató ajánlati minta szerint általán összegben egy vagy több épületre is tehetők, és pedig külön általán összegben egy bizonyos mennyiségű egy szobás lakást magában foglaló épületre s ebben külön összegben kimutatandó az egy darab egy szobás lakásra eső költség is.

Az ajánlott általánösszegben benne foglaltassék az összes munkák és felszerelések minden költsége, ami az épületeknek lakható állapotban való átadásáig felmerülhet.

Miután nincs kizárva az, hogy egyes nehezen beszerezhető felszerelési tárgyakat és anyagokat az építendő hatóság fogja a munka gyorsabb befejezhető céljából rendelkezésre bocsájtani: az általánösszegű ajánlatban külön kitüntetendők az általánösszegbe kalkulált egységárak az alább felsorolt következő felszerelési tárgyakra illetve anyagokra:

- a) a 14. pont alatt felsorolt ajtók és ablakok vasalással,
- b) ugyanazon ablakoknak beüvegezése,
- c) vas-takaréktűzhelyek,
- d) falazott-takaréktűzhelyek vasalkatrészei
- e) vaskályhák,
- f) klozetek víztartályai, öntött vas vagy fayence csészék és ülődeszkák darabonkint,
- g) végül a felhasználandó portlandcement és mész q-kint.

Ezen felszerelési tárgyak és anyagok tehát az ajánlott egységárral a vállalatból minden további kártalanítás nélkül kikapcsolhatók.

Tartozik ajánlattevő ajánlatában megjelölni azon legrövidebb időpontot, melyben a lakásokat teljesen készen a használatnak átadja, ugyszintén megjelölendő azon lakásmennyiség is, melyeket a megbízás időpontjától számított minden további két hét alatt el tud készíteni.

Tartozik továbbá ajánlatában kötelezőleg kijelenteni azt is, hogy a munka elnyerése esetén anyagár vagy munkabér változások címén több költségek megtérítésére igényt nem tart.

Az árlejtésen csupán hazai iparosok vehetnek részt, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak, amennyiben ajánlattevőknek a munkák teljesítésére képesítésük nincs, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel rendelkező megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Az ajánlatához csatolandók jelen versenyárgyalási hirdetmény, az építési tervek és a részletes műszaki leírás.

A szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítókban elhelyezett és bélyeggel ellátott ajánlatok mellékleteikkel együtt legkésőbb

1920. évi november 2-ik napjának déli 12 órájáig a debreczeni államépítészeti hivatalhoz (Vármegyház II-ik emelet) nyújtandók be, hol azok ugyanakkor fel fognak bontatni.

Az ajánlatok feletti döntés 3 napon belül történik s a megbízás a döntés után nyomban megadatik.

Távirati úton, vagy elkésve beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az építkezés a megbízás vételével azonnal megkezdendő és úgy folytatandó, hogy az összes elvállalt házak, illetve lakások f. évi december hó 31-ig teljesen készen lakható állapotban átadhatók legyenek.

Az ajánlattevők 250.000 kor. értéken meg nem haladó ajánlati összeg után 5 százalékos, az ezt meghaladó összeg része után 2 százalékos tartoznak a debreczeni m. kir. állampénztárnál bánatpénzül letenni. A letett bánatpénzről szóló és bélyeggel ellátott letéti bevény az ajánlatához csatolandó.

Építendő hatóság illetve annak megbízásából Debreczen város főispánja fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül azokat bizza meg a munkával, kik megítélése szerint erre a legalkalmasabbak, eset-

leg az összes beérkezett ajánlatokat mellőzhesse, új pályázatot hirdessen, vagy erre nézve már célirányos intézkedést teheszen.

Debreczen, 1920. évi október 21-én.

M. kir. államépítészeti hivatal:
Puskás
hivatalfőnök.

Veszek gyermek tofókocsit Címét kiadóba kérem	Tehenet fejésre fele tejért kiadok Vár u. 8.
---	--

Benzinmotor, dynamo,

kályhaalkatrészek, ócska-
vas és szivattyu nyilvános
árverésen folyó hó 29-én,
d. é. 12 órakor a hajduná-
nási ref. főgimnáziumban
eladatnak.
AZ IGAZGATÓSÁG.

A Nemzeti Hitelintézet

DEBRECZENI MEGNYILT PIAC-UTCA
FIÓKJA: 5. ALATT.

Bizalommal kérjük mindazokat,
kiknek a keresztyón-magyar ügy
felvirágoztatása komoly szándékuk
forduljanak pénzügyeteik lebonyo-
lítására a „Nemzeti Hitel-
intézet”-hez.

Koros Sándor

lérti-szabó Hazlelőben Piac-u. 60.
Baját késztet elögnés férti
öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

műorás
Bádogos-u.

DEBRECZENI

Üvegkereskedelmi Részv.-t. Tisza-palota RÓZSA-U. 2 SZ

Ajánlunk olcsó árban Karlsbadból most érkezett nagy mennyiségű

porcellán ét, tea, kávék készle-
teket, tányérokat, tálcákat, csé-
széket, bögréket, valamint teplitzi
tűzálló köedény főzöedényeket.

Petroleum asztali és függő lámpák nagy választékban és igen jutányos árban.

Táblaüveg minden méretben is-
mét eladóknak, intézeteknek, gaz-
daságoknak előnyös árban.

Róváry és Altmann

szűcsök, Piac 42. Pannónia épü-
let. Bármilyen e szakmába vágó
munkákat pontosan és jutá-
nyosan készítenek.

Bélyegzőgyár és véső- intézet

PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
telefon: 1365.

Rose Nyelviskola

SZÉCHENYI-UTCA 42. SZ.

Értesitem a tisztelt közönsé-
get, hogy a BETHLEN-UTCA
76. szám alatti sütődét al-
landó kezelésbe átvetttem.
Sütés d. é. 8 és 11, d. u. 3 órakor.